

ninger, sårbarhetsfaktorer og betydningen av å lytte til og trekke med utviklingshemmede foreldre og søsken. Mange av poengene vil kunne få betydning for hvordan man forholder seg til andres sorg. For eksempel er hun opptatt av at man ikke skal «medisinere vekk» det som kan være naturlige sorgreaksjoner, og at man ikke skal prøve å skjerme personer med utviklingshemning fra kunnskap om at noen i deres nettverk er død.

Vi mener det er positivt at Bøckmann gjennomgående understreker og tydeliggjør at personer med utviklingshemning ikke kan betraktes som en ensartet gruppe, og at strategiene må være individtilpasset.

Jarle Eknes

Samordningsrådet for arbeid med mennesker med utviklingshemning
Diakonhjemmet Høgskole
Oslo

Heidi Hjellev

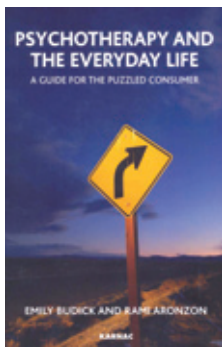
Enhet for voksenhabilitering
Molde sjukehus

En litteraturvinters personlige erfaring med psykoanalyse

Budick E, Aronzon R.

Psychotherapy and the everyday life

A guide for the puzzled consumer. 223 s.
London: Karnac Books, 2007 GBP 23
ISBN 978-1-85575-429-4

Emily Budick utviklet langvarig panikkangst etter sønnens død og søkte psykotterapi. Hennes fagområde er litteraturvitenskap, og hun har publisert og redigert flere bøker og artikler innen sitt fagfelt. På psykoanalysebenken får

hun føle at hun mangler språk for opplevelsen av sitt eget selv. Prosessen mot bedring er møysommelig. Interessen for psykoanalysen og hennes egen psykoterapiprosess gjør at hun år etter avsluttet psykoterapi realiserer ønsket om å komme med denne beretningen. Hun kontakter sin tidligere psykoanalytiker, Rami Aronzon, med forespørsel om hans assistanse, fordi hun ønsker å fortelle om sin egen terapierfaring og gjennom dette gjøre psykoanalytisk tenkning mer tilgjengelig for andre enn profesjonelle aktører. Ideen til tittel og innhold er hentet fra Sigmund Freuds *Hverdagslivets psykopatologi* (*Zur Psychopathologie des Alltagslebens*, 1901).

Psychotherapy and the everyday life er en kombinasjon av noe lærebokaktig og en

illustrasjon av personlige terapierfaringer. Gjennom gjengivelser av psykoterapiprosessen og referanser til den psykoanalytiske kunnskapsbase tar hun i de første kapitlene for seg sentrale psykoanalytiske begreper, spesielt vektlegges betydningen av det psykisk ubevisste. Begreper som overføring og motoverføring forklares, og terapeutisk fortolkning av overføring presenteres, med vektlegging av ivaretagelse av pasientens selvopplevelse. Motstandsbegrepet diskuteres og illustreres. Terapeuten bidrar med sin faglige kompetanse i de første åtte av til sammen ti kapitler, mens hans personlige erfaringer som terapeut/analytiker kommer avslutningsvis. I kapittel 9 søker man å forene biologiske og psykologiske perspektiver på psykiske lidelser. I siste kapittel problematiseres forfattersamarbeidet i lys av deres tidligere terapierelasjon. Mens mange i dag hevder at atferdsterapi og kognitiv terapi kan være like virksomt og mer kostnadseffektivt enn psykodynamisk psykoterapi, er forfatterens synspunkt at dynamisk psykoterapi i større grad går på grunnlaget for psykiske plager, ikke bare på symptomlette og atferdsendring. Det anlegges et perspektiv som vektlegger psykoanalysens aktualitet i bredere sammenheng, der psykoanalytisk terapiteori representerer en kunnskapsbase som kan utnyttes i ulike terapeutiske sammenhenger og overfor forskjellige kliniske problemstillinger. Fra en slik synsvinkel blir ikke behandlingsmålet bare symptomreduksjon – symptomer får status som personlige uttrykk som har sin opprinnelse i helt unik selvopplevelse. Forfatterne reduserer ikke betydningen av symptomlette – eller medikamentell behandling for den saks skyld. De stiller imidlertid et opportunt spørsmål ved om ikke arbeidet med psykisk ubevisste konflikter og sviktende evne til refleksjon knyttet til symptomene, i større grad vil styrke utviklingen av et sammenhengende og autonomt selv enn det symptomlette alene kan gjøre. De får frem at psykoanalytisk forståelse har en kompleksitet som frir en fra manualer og teknikker og gjør en i stand til å forstå et uoversiktlig psykologisk felt.

Den bringer inn et analyserende nivå og gir redskaper for å forstå hva man kan gjøre overfor pasientene. Forfatterne har greid å skape et originalt og velkomment bidrag. *Psychotherapy and the everyday life* kan anbefales for den som søker og for den som henviser til behandling. Fagpersonell på ulike nivåer innen psykisk helse kan ha glede av den, også spesialister i psykiatri/psykologi.

Psychotherapy and the everyday life kan anbefales for den som søker og for den som henviser til behandling. Fagpersonell på ulike nivåer innen psykisk helse kan ha glede av den, også spesialister i psykiatri/psykologi.

Merete Selsbakk Johansen

Avdeling for personlighetspsykiatri
Psykiatrisk divisjon
Ullevål universitetssykehus

En leges kamp for humanisme

Mitic Z.

Mellom to tårer

En leges krigsdagbok fra Kosovo, Serbia og Kroatia. 336 s, ill. Oslo: Koloritt forlag, 2008. Pris NOK 278

ISBN 978-82-92395-43-1

Dette er en anti-krigsbok – om krigens redsler, om hvordan mennesker blir skadet, lemlestet og drept. Den beskriver hvordan krig og konflikter korrumperer, lager sår på kropp og sjel som det vil ta lang tid å hele, hvis

de i det hele tatt blir helet.

Men det er også en beretning fra en usedvanlig lege om arbeid i krig og konflikt på Balkan i 1990-årene. Zorica Mitic arbeidet i konfliktområder i Kroatia, Serbia og Kosovo, ofte under helt umenneskelige forhold, der hun med store anstrengelser og en nesten ufattelig vilje behandlet og hjalp de syke, sårede og invalide. Dette er en fortelling om en leges brennende engasjement – en serbisk stemme som beskriver folks lidelser under krigen, isolasjonen og den ødeleggende internasjonale sanksjonspolitikken overfor Serbia, en politikk som til de grader korrupterte samfunnet, økte vanlige folks lidelser og styrket regimet.

Forfatteren henvender seg til alle som ønsker å få et innblikk i en side ved situasjonen på Balkan som fortsatt er lite omtalt i resten av Europa.

Dette er en dagbokskildring. Zorica Mitic skrev mens hun arbeidet som anestesilege. Inngående beskrives både hennes arbeid og de forhold som hersket i forskjellige områder der hun var: Fra arbeidet under krigen i Krajina i begynnelsen av 1990-årene, der det bodde serbere før de ble drevet ut, til forholdene under bombingene av Serbia i 1999. Hun ble selv skadet under bombingene.

Dette er en intens, åpen og ærlig skildring av forholdene i et samfunn under de vanskeligste forhold. Vi får en unik innsikt i hvordan mennesker reagerer og handler under press. Det er skildringer av de mest uegennyttige og, det må man si, heltedige handlinger, men også av de menneskene som ikke klarte presset. Forfatteren beskriver livet på sykehuset, solidariteten under krigen, men også vanskelighetene og konfliktene under Milosevic-regimets korrupte styre. Det var ikke lett å være mot Milosevic og kjempe for menneskers rett til anstendig behandling under et internasjonalt sanksjonsregime som bidro til å tømme

sykehusenes lagre av medisiner og utstyr. Svartebørs, kriminalitet og korrupsjon herjet, og forfatteren ble selv truet på livet. For denne anmelder, som ved flere reiser til Serbia fikk et visst innblikk i forholdene på denne tiden, ga Mitics bok en dypere forståelse av de vanskelige og kompliserte forhold innbyggerne i landet måtte leve under.

Forfatteren pretenderer ikke å gi en balansert skildring av krigen og konflikten. Dette er et partsinnlegg. Vi får imidlertid mange opplysninger om hendelser som ofte ikke er blitt fremhevet i mediene, bl.a. om alle flyktningene som Serbia har tatt seg av.

Fortellingen fra nødens teater er også varm. Den bringer tårer frem. Det er en modig fortelling.

Sverre Varvin

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
Oslo

Ny lærebok om hjerneslag

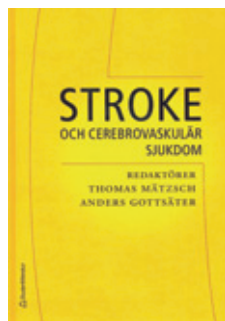
Mätzsch T, Gottsäter A, red.

Stroke och cerebrovaskulär sjukdom

311 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2007.

Pris SEK 413

ISBN 978-91-44-03391-4

Stroke och cerebrovaskulär sjukdom er en lærebok som tar sikte på å gi en presentasjon av hjerneslag og sykdommer i kar av betydning for hjernens blodsirkulasjon. Målgruppen er alle som befatter seg med utredning,

behandling og rehabilitering av pasienter med hjerneslag. Boken er delt inn i fire deler: bakgrunn, diagnostikk, behandling, og resultat og rehabilitering. Den inneholder 24 kapitler som er skrevet av 19 forfattere. De to redaktørene, Mätzsch og Gottsäter, er henholdsvis karkirurg og «medicinsk angiolog» med tilknytning til Kärilcentrum Malmö-Lund ved Universitetssjukhuset MAS i Malmö.

Stoffet er pedagogisk lagt opp med gode illustrasjoner, bilder og tekstbokser. Alle kapitler har et innledende sammendrag av viktige punkter, og de aller fleste kapitlene avsluttes med en tekstbok med praktiske råd. Det er en styrke at man har gjengitt standard diagnostiske instrumenter som National Institutes of Health Stroke Scale, Glasgow Coma Scale og Modified Rankin Scale.

Det er oppført en del referanser til slutt i kapitlene, men disse vises det dessverre

ikke til i teksten. Det virker fremmed for meg at man refererer resultater av konkrete studier uten at referansen til artikkelen er oppgitt i den løpende teksten. Referanselistene følger ikke en enhetlig mal, hvilket jeg ville forvente i en slik bok.

Boken gir en oversikt over en rekke emner innen dette store fagfeltet. Den er bl.a. godt oppdatert i forhold til ny nevro-radiologisk bildediagnostikk, transkranial ultralyddoppler, trombolytisk behandling ved hjerneinfarkt og endovaskulære prosedyrer. En svakhet er imidlertid at man i liten grad går i dybden med hensyn til nevrologisk differensialdiagnostikk, rehabilitering og diagnostikk og håndtering av følgetilstander etter hjerneslagsykdommer. Redaktørenes bakgrunn har nok hatt betydning for interne prioriteringer, hvilket kan være noe av forklaringen på at hele seks kapitler omhandler ulike aspekter knyttet til stenoser i carotis. Kapitlet om øyesymptomer ved carotisstenoser teller 21 sider, mens diagnostikk og håndtering av disseksjoner i precerebrale kar er viet kun tre sider.

Stroke och cerebrovaskulär sjukdom gir en god oppdatert fremstilling av diagnostikk og behandling av hjerneslag, med en særlig vekt på problemstillinger knyttet til carotisstenoser.

Jan C. Frich

Nevrologisk avdeling
Rikshospitalet

Medmenneskelig terapi

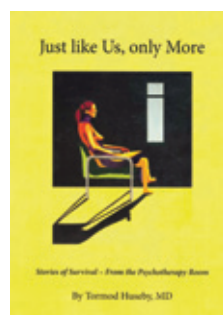
Huseby T.

Just like us, only more

Stories of survival – from the psychotherapy room. 159 s, ill. Oslo: Kolofon, 2007.

Pris NOK 250

ISBN 978-82-300-0332-9

Forfatteren presenterer fem psykoterapiforløp fra sin mangeårige internasjonale erfaringsbakgrunn som psykiater. Han deler Irvin Yaloms oppfatning av pasient og terapeut som «fellow travellers». Medreisende blir

også leseren. Dette løfter frem et terapeutisk poeng: betydningen av å ha et medfølelse vitne (i fortid eller nåtid) til ens lidelseshistorie. Terapeuten kan være dette vitnet som bidrar til at det uutholdelige blir utholdelig og at hjemsøkende traumer blir minner. Helt fra tittelen og den innledende dedikasjonen bæres boken av en dypt humanistisk innstilling til menneskelig lidelse og psykiatrien som fagområde.

Forfatteren har en psykodynamisk/psykoanalytisk orientering der pasientens livshistorie og tidlige traumer blir vesentlig i forståelsen av lidelsens art og forløsning. Pasient-terapeut-relasjonen er også av avgjørende betydning.

Dette gjenspeiles i overskriftene: «John and the trusted therapist», «Lars and the consistent therapist», «Catherine and the blushing therapist», «Jenny and the inexperienced therapist» og «Elisabeth and the frustrated therapist».

I diagnostiske termer dreier dette seg om pasienter med henholdsvis alvorlig depresjon, schizofreni, ustabil personlighetsforstyrrelse, schizoaffectiv lidelse og posttraumatisk stresslidelse samt schizofreni og posttraumatisk stresslidelse.

Vi følger terapiforløpet fint geleidet av stikkordsmessige avsnittsoverskrifter og forfatterens refleksjoner rundt problematikk og prosess. Vi får innsikt i et bredt spekter av terapeutiske grep, fra de helt enkle teknikkene til de mest komplekse. Flere av kasuistikkene er illustrert av pasientenes egne tegninger som en del av analysen. Språkføringen er levende, lettfattelig og personlig. Orienterende forklaring av sentrale fagbegreper og rasjonale er inkludert.

Forfatteren må ha utført et imponerende og skikkelig arbeid i møtet med svært alvorlig psykisk lidelse. Han fremstår ydmyk og selvkritisk. Noen av standpunktene er imidlertid kontroversielle og lite gjenkjennelige i en poliklinisk hverdag, så som omfattende fortolkning av psykotiske symptomer og at man må være forsiktig med å ta bort det psykotiske forsvaret gjennom aggressiv medisinerings.

I den siste kasuistikken får vi ta del i terapeutens frustrasjon over en terapi som gjør pasienten verre, samt kvalene i ettertid over hva som kunne vært forstått annerledes. Her blir det mest slående at terapeuten i møtet med en grusom barndom og foreldrene i nåtid ikke tar inn over seg åpenbare psykopatiske trekk i tilstrekkelig grad – og fortsatt lur på hvorfor han ikke fikk til «a bond of trust».

Konklusjonen blir at selv den mest empatiske og faglig kompetente terapeut nettopp også må romme erkennelsen av begrensninger gitt av pasientens lidelse og egne forståelsesmodeller.

Boken er meget leseverdig for inspirasjon og utvidet forståelse i terapirommet, men det kritiske blikket må være åpent.

Nina Helene Alnes Sitek

Distriktpsikiatrisk senter Vinderen
Diakonhjemmet Sykehus